

Nyhetsbrev fra Attac Norge

Juni 2009

1. **Programmet for Sommersamlingen er klart!!**
2. **Ugland House**
3. **Alternativet til G20**
4. **Attac nettverksmøte i Paris i september**
5. **Skjemahelvetet**
6. **En politisk seier**
7. **Aktivitetsskalender**

---

1. Programmet for Sommersamlingen er klart!!

Det er fortsatt mulig å melde seg på til Attacs sommersamling 6. til 9. august. Vi samles i idylliske omgivelser på Malmøya utenfor Larvik. Gerd Liv Valla er blant de inviterte gjestene.

Gerd Liv Valla har altså takket ja til Attacs invitasjon til sommersamling og vil blant annet snakke om Stortingsvalget 2009, og også gi oss tips til hvordan jobbe politisk opp mot regjeringen og styrke samarbeidet med fagbevegelsen framover. Blant andre gjester kan vi nevne at vi får besøk fra Attac Tyskland som vil dele erfaringer fra sitt svært vellykkede arbeid med finanskrisa og gi oss ideer til nye strategier og aktiviteter i arbeidet her hjemme. Den dyktige journalisten Linn Stalsberg skal hjelpe oss til å forhåpentligvis bli bedre skribenter og styrke mediearbeidet i organisasjonen. Vi kan dessuten love aksjonsverksteder (trommekurs!), herlige toner fra Eli Van der Eynden, sol, grilling og bading og mye mer! Se fullt program her:

<http://www.attac.no/omattac/nyheter/sommersamling>

Sommersamling ved kysten er en fantastisk fin måte å avslutte sommeren på, og en strålende start på en ny høst med politisk aktivisme og nye muligheter!

Påmelding kan skje til siri@attac.no, eller pr. telefon til 22989304. Ordinær pris er 1000 kroner og 600 kroner for studenter, pensjonister og arbeidsledige. Attac setter opp egen buss fra Oslo til 300 kroner tur- retur, dette inkluderer også båttransport ut til øya.

For mer informasjon om Malmøya:

http://www.oslofjorden.org/portal/page/portal/of/kystleden/hytteinfo?displaypage=TRUE&element_id=20225&p_hy_id=211

2. Uglan House

Norskeide Uglan House på skatteparadiset Cayman- øyene er kontor for ikke mindre enn 18.000 storselskap, skriver leder i Attac Norge, Emilie Ekeberg.

I byen Georgetown på Cayman-øyene, en øystat i det karibiske hav med under 50.000 innbyggere, ligger kontorbygningen Uglan House. Bygningen er eid av den norske skipsrederen Knut Aksel Uglan. 18.000 storselskap har sin adresse i kontorbygningen. Det norske oljefondet investerte i fjor åtte milliarder kroner i ulike selskap med hovedkontor på Cayman-øyene.

Samla sett investerte Oljefondet i 2008, 50 milliarder kroner i selskap med hovedkontor i slike skatteparadis, en dobling fra året før. Pengestrømmene i verden går feil vei, fra fattig til rik. Årlig forsvinner 6.000 milliarder norske kroner ut av utviklingsland til skatteparadisene, blant annet via selskapene registrert på Cayman- øyene. Skatteparadisene hindrer utvikling i fattige land, slo det regjeringsoppnevnte Kapitalfluktutvalget fast i forrige uke. Utvalget ble satt ned i fjor, og fikk i oppgave å se på skatteparadisenes negative konsekvenser for utviklingsland og Norges rolle i dette. De har nå lagt fram sin rapport, med en rekke tiltak som kan settes i verk fra norsk side for å bekjempe skatteparadisene.

Men til tross for at Norge gjennom oljefondet sitter på et av verdens største investeringsfond, som er kraftig investert i skatteparadis, er det presisert i utvalgets mandat at utvalget "ikke skal vurdere forvaltningen av Statens Pensjonsfond – Utland". Finansdepartementet skal ha satt seg imot at utvalget skulle få se på oljefondets investeringspraksis.

Den norske stat tjener seg rik på oljefondets investeringer i selskap registrert i skatteparadis. Penger som kunne betalt for helse og utdanning i fattige lands offentlige budsjetter, ender opp i det norske oljefond. Mener man alvor med å bekjempe skatteparadisene, må skatteunndragelse og bruk av skatteparadiser legges inn som etisk kriterium i de etiske retningslinjene for Oljefondet, og dermed danne grunnlag for uttrekk av selskaper som åpenbart benytter seg av skatteparadiser.

Når stortinget nylig evaluerte de etiske retningslinjene for oljefondet, sa stortingspartiene at de; "deler departementets oppfatning om at investeringer i lukkede jurisdiksjoner ("skatteparadiser") ikke er et egnet selvstendig kriterium for utelukkelse." Finansdepartementet mener at det vil være vanskelig å avgrense og praktisere et slikt etisk kriterium. Det finnes ulike måter å definere skatteparadiser på, og de fleste selskaper er på en eller annen måte tilknyttet et skatteparadis. Akkurat de samme argumentene ble brukt når de nåværende etiske retningslinjene ble dannet.

Til tross for den opprinnelige motstanden mot de etiske retningslinjene, er det nå bred politisk opplutning om disse. Ifølge dagens retningslinjer skal oljefondet trekke seg ut av selskaper som bidrar til grove brudd på menneskerettighetene, og til miljøødeleggelser. Som med skatteparadisene, er dette heller ikke kriterier som er liketil å avgrense og praktisere.

Menneskerettighetene er komplekse, noen ganger er de motstridende, og gir stort rom for tolkning. Og de fleste storselskap bidrar til miljøødeleggelser på et eller annet vis. De etiske retningslinjene er fulle av gråsoner, og oljefondets etikkråd bruker skjønn når de vurderer hvilke overtredelser som skal føre til uttrekk. Likevel er det nok av tilfeller hvor selskap bryter de etiske retningslinjene på en så grov måte at det er åpenbart at fondet bør trekke seg ut.

Det samme vil være tilfellet for selskaper som benytter seg av skatteparadis, for å slippe å betale skatt i landene de har sin produksjon i. Selv om de fleste storselskap er tilknyttet et skatteparadis, og det vil være mange gråsonetilfeller, er det likevel nok av selskaper å trekke seg ut av, som helt åpenbart benytter seg av skatteparadis, så åpenbart at de har hovedkontoret sitt der, slik som selskapene i Uglan House på Cayman-øyene.

Kommentaren sto på trykk i Klassekampen 25.06.2009

3. Alternativet til G20

FNs finanskrisekommisjon har konkrete alternativer for en mer demokratisk og solidarisk økonomisk verdensorden. Norge vender kommisjonen ryggen, skriver leder i Attac Norge, Emilie Ekeberg.

Heller ikke før finanskrisen var den økonomiske verdensordenen rettferdig. 6.000 milliarder kroner forsvant årlig ut av utviklingsland til vestlige storselskaper og rike enkeltpersoner, via skatteparadisene. Nå betaler vanlige folk, og særlig de fattigste, regningen for finanskrisa i form av mer arbeidsledighet og mer fattigdom.

Vi trenger internasjonalt samarbeid og internasjonale institusjoner både for å løse den nåværende økonomiske krisen, og for å skape en mer rettferdig og solidarisk økonomisk verdensorden. Med finanskrisen har G20 blitt forumet for internasjonalt samarbeid om global økonomi og finanskrisens løsninger. G20 er ikke et demokratisk organ. "Løsningene" som er blitt lansert fra G20-toppmøtene så langt, har bare gått ut på å få det gamle økonomiske systemet tilbake på skinnene igjen.

I motsetning til G20, har FNs finanskrisekommisjon, ledet av den anerkjente økonomen Joseph Stiglitz, lansert en lang rekke forslag til reguleringer av finansmarkedene og demokratisk styring med den globale økonomien, som til sammen staker ut en ny kurs for en mer demokratisk og solidarisk økonomisk verdensorden. Denne uken avholdes et FN-toppmøte om finanskrisen i New York, der rapporten fra Stiglitz-kommisjonen skal diskuteres. Blant forslagene i rapporten er opprettelsen av to nye internasjonale institusjoner for å løse den nåværende økonomiske krisen, og for på sikt å skape en mer rettferdig global økonomi. For det første foreslås et ekspertpanel for global økonomi, etter modell fra FNs klimapanel.

Vi trenger uavhengige internasjonale analyser av den globale økonomien og av de globale konsekvensene av internasjonal og nasjonal økonomisk politikk, med ekstra fokus på de sosiale og økologiske konsekvensene. Dette ekspertpanelet skal settes sammen av relevante akademikere og forskere fra alle verdens kontinenter, og representanter fra internasjonale sosiale bevegelser. Panelet skal overvåke, analysere og identifisere utviklinger i den globale økonomien som har betydning for mennesker verden over, og foreslå handlingsalternativer for politiske beslutningstakere, blant annet i de internasjonale institusjonene.

Stiglitz-kommisjonen foreslår også at det opprettes et økonomisk råd på landnivå innen FN, på samme nivå som FNs sikkerhetsråd og FNs generalforsamling. De store økonomiene, samt land fra alle kontinenter, skal være representert i rådet, med skiftende representasjon. Statslederne skal møtes årlig for å diskutere utfordringer i det globale økonomiske system, og for å samkjøre politikken som føres i de ulike internasjonale finansinstitusjonene, som IMF, Verdensbanken og WTO. Rådet skal få innspill fra ekspertpanelet for global økonomi, og det vil kunne utgjøre et demokratisk alternativ til G20 og G8.

Forslagene fra Stiglitz-kommisjonen og FN-toppmøtet har til nå blitt nedprioritert fra norsk side. Norge sender statssekretær for utviklingssaker i UD til FN-konferansen, og reduserer dermed denne til å handle om bistand og utviklingspolitikk. Samtidig reiser statsminister Stoltenberg på forberedelsesmøter til G20, og lar dette være arenaen der de viktige beslutningene tas for fremtidens økonomiske system. Regjeringen må følge opp forslagene fra Stiglitz-kommisjonen, og sette disse på dagsorden. Det er i FN de reelle løsningene finnes, ikke i et udemokratisk organ som G20.

Kommentaren sto på trykk i Ny Tid 26.06. 2009

4. Attac- nettverksmøte i Paris i september!

Bli med på nettverksmøte for Attac- aktivister i Paris fra 18. til 20. september!

Attac arrangerer nettverksmøte for attac- aktivister på Nanterre universitetet like ved Paris. Programmet er nå klart og aktivistene kan glede seg til tre spennende dager!

Sentrale tema for nettverksmøtet vil være hvordan mobilisere og aksjonere i forhold til den pågående finanskrisa: Forandrer den nåværende krisa Attacs standpunkter, ideer og handlinger? Hvordan kan man samarbeide tettere med andre allierte? Det blir også en rekke workshops for å planlegge fremtidige initiativ som felles kampanjer og aktiviteter. For fullstendig program se: <http://www.attac.org/en/eam>

Det er en deltakeravgift på 30 euro – denne inkluderer lunsj fredag og lørdag, festmiddag og konsert på lørdag, og et bidrag til solidaritetsfond for reisestøtte. Det er mange muligheter for rimelig overnatting – se websidene. Om mange nok er interessert vil vi se på muligheten for fellesreise. Reisa med Norwegian koster (ned torsdag kveld og retur søndag kveld) ca 1700 kr.

For påmelding må du opprette egen brukerkonto på de nye web-sidene til Attac Det gjør du her: <http://www.attac.org/user>. Deretter kan du melde deg på her: <http://www.attac.org/eam/registration>

For spørsmål ta kontakt med kontoret på 22989304 eller Petter på phand@broadpark.no.

5. Skjemahelvetet

Sjukehusa behandlar fleire pasientar fordi budsjetta er dobla på ti år, men det er dei mest lønsame (altså dei friskaste) pasientane som har fått gleda av auken, skriv Ingrid Fiskaa, styremedlem i Attac Norge.

Vi kjenner på det kvar einaste dag: Irritasjonen, maktesløysa og fortvilninga over å aldri få tid til det vi eigentleg skal driva med. Haugane med papir og elektroniske skjema. Registrering av ditt og rapportering av datt. Lærarar har ikkje tid til å undervisa, sjukepleiarar har ikkje tid til å gi omsorg og pleie. På trygdekontoret skal folk kontrollerast, ikkje hjelpast. Systemet heiter New Public Management, sjølv om det er lenge sidan det var nytt og spennande. Det vart marknadsført av den politiske høgresida som eit meir effektivt styringssystem for offentlig sektor. Konkurransutsetting og oppsplitting av verksemda skulle sikra billigare tenester. Stykkprisfinansiering skulle føra til at ressursane vart brukt direkte til tenester framfor administrasjon. Mål- og resultatstyring med system for belønning og straff skulle konsentrera innsatsen til dei viktigaste oppgåvene.

Fleire års erfaring tilseier at resultatet er det stikk motsette. Fasilitet er ineffektivitet, dårlegare tenester, overbyråkratisering, skjemavelde og frustrerte tilsette. Dessutan er det svært dyrt. Eit forsiktig overslag viser at New Public Management kostar det norske samfunnet 12 milliardar kroner i året, eller tilsvarande rundt 15 000 årsverk. Bare i skulane forsvinn det kvart år 1600 årsverk i auka administrasjon. Lærarar brukar stadig meir tid på dokumentasjonsarbeid. Reklamebudsjetta som universiteta brukar for å konkurrera om dei same studentane kostar det same som 600 stillingar i undervising og forskning. Forskarar brukar tida på søknadsskriving og rapportering framfor forskning.

Sjukehusa behandlar fleire pasientar fordi budsjetta er dobla på ti år, men det er dei mest lønsame (altså dei friskaste) pasientane som har fått gleda av auken. Dei med vanskelegare diagnosar står framleis i kø, eller blir svingdørspasientar: Inn på sjukehuset og rett ut igjen – og så inn ein gong til når pasienten, som venta, treng meir behandling. I stykkprisverda gir dette nemleg tilskot som til pasientar. I skjemaet ser det ut som effektiviteten går opp, i verkelegheita blir faglege vurderingar av kva som gir betre helse sett til side. I skulen er det ikkje lenger nasjonale utdanningspolitiske mål og læreplanar som er styrande for aktiviteten. For å unngå å få taparstempel må skulane tilpassa seg nasjonale og internasjonale testar, og leggja opp undervisinga deretter. Det er nok mogleg å skåra betre på testane ved å drilla elevane i liknande prøvar året rundt. Men det er ikkje sikkert at elevane har betre kunnskapar av den grunn. Det som er sikkert er at det blir

vanskelegare for læraren å tilpassa det pedagogiske opplegget til elevane sine, og at andre typar kunnskap må vika.

Samtidig skal skulen, som leverandør av utdanningstenester til kundane sine, kunna dokumentera alt som er gjort. Dei auka krava til dokumentasjon gjer at læraren brukar tida foran datamaskinen og ikkje saman med elevane. Slik skaper styringssystemet også eit kontroll- og mistillitssamfunn. Det er basert på ein grunnleggjande mistillit til dei tilsette sine faglege vurderingar og evne til å sjå behova til dei menneska dei skal hjelpe. Det gjer elevar, pasientar og arbeidssøkjjarar til kundar som skal shoppa tenester på ein marknad. Slik endrar det sjølve forholdet mellom menneska og velferdsstaten, der tillit blir erstatta av mistillit. Ikkje stol på nokon andre enn deg sjølv; ta med advokat til foreldresamtalen.

Alternativet er enkelt: God basisfinansiering framfor stykkpris. La det offentlege gjera arbeidet sjølv, framfor å bli redusert til bestillar og kontrollør av private tenesteselskap. Og ikkje minst: Tillit til at lærarar, helsepersonell og alle andre som arbeider i velferdsstaten er interessert i å gjera ein god jobb. Det fortener dei.

Kommentaren sto på trykk i Klassekampen 22.06.2009

6. En politisk seier

Det er nå klart at regjeringen har skrinlagt en omstridt modell for bilaterale investeringsavtaler, etter press fra blant annet Attac Norge.

- Det er en gledelig nyhet at den norske regjeringen nå skrinlegger denne omstridte avtalen, sier Emilie Ekeberg, leder i Attac Norge.

Finansminister Kristin Halvorsen uttalte til Klassekampen for et par uker siden at regjeringen nå er enige om at modellavtalen skrinlegges.

Direktør Yash Tandon ved South Centre i Genève sier til Klassekampen at det mest problematiske med disse investeringsavtalene er "ikke-diskrimineringsprinsippet" og forbudet mot å gi nasjonale selskaper fortrinn, noe som ville nektet u-landene å ta i bruk de samme utviklingspolitiske virkemidlene som Norge brukte under sin egen industrialisering.

- Avtalen ville ha overført mer makt fra demokratiske institusjoner til bedriftenes lukkede styrerom, og begrenset utviklingslandenes politiske handlingsrom, derfor er det en viktig seier at denne avtalen er stoppet, sier leder i Attac, Emilie Ekeberg.

- Når man nå har gått bort i fra denne modellen for bilaterale investeringsavtaler, må de samme argumentene gjelde for andre handels- og investeringsavtaler Norge inngår, som for eksempel frihandelsavtalen mellom Norge og Colombia.

Det var i utgangspunktet oppsiktsvekkende at regjeringen gikk inn for denne typen bilaterale investeringsavtaler. I regjeringserklæringa slås det fast at man ikke vil "ta fra fattige land styringsrett og virkemidler som har vært viktige for å utvikle vårt eget samfunn til et

velferdssamfunn". Den norske velferdsstaten er bygd opp ved hjelp av en sterk fagbevegelse og strenge krav til investeringer.

Attac mener at for at utenlandske investeringer skal bidra til mer økonomisk velstand og flere jobber til lokalbefolkningen, krever det reguleringer som eksempelvis stiller klare krav til bruk av lokale varer og tjenester, eller skattlegging av selskapene. Siden det er slike reguleringer investeringsavtalene skal forhindre, og land risikerer å bli saksøkt av utenlandske investorer om de innfører slik politikk, er det klart at slike investeringsavtaler er dypt usolidariske.

Attac vil fortsette å jobbe for at det rettes søkelys på slike bilaterale investeringsavtaler og lignende krav som stilles gjennom multilaterale avtaleverk og frihandelsavtaler

7. Aktivitetskalender

Sommersamling

Tid: 6. – 9. august

Sted: Malmøya utenfor Larvik

Attacs sommersamling arrangeres fra 6. til 9. august på Malmøya utenfor Larvik. Bli med på noen interessante og herlige dager ved kysten!

Partidebatt om skatteparadis, åpenhet og finanskriser. [Oslo]

Sted: Litteraturhuset i Oslo

Tid: Mandag 17. august kl 1700-1900

Den globale økonomiske krisen vi befinner oss i krever nye og positive tiltak for demokratisk regulering av finansmarkedene. Attac stiller partiene spørsmål i forkant av høstens valg. Disse dreier seg om oljefondet og skatteparadis, åpenhet i multinasjonale selskaper og skatt på finans- og valutatransaksjoner

Latin-Amerikas alternativer til Verdensbanken og IMF [Oslo]

Sted: Litteraturhuset i Oslo

Tid: Mandag 21. september kl 1700-1900

Norge låner ut penger til IMF uten å stille betingelser. Alternativer til IMF som Banco del sur finnes, hvordan kan Norge støtte opp om slike initiativ. For å diskutere dette har vi invitert Ecuadors tidligere finansminister Pedro Paez Peres som også er medlem av Stiglitz kommisjonen.

Arrangør Attac og LAG

attac%

Her finner du Attac sin nettside: www.attac.no

MEDIER

Søk etter flere nyheter om Attac i mediene her: <http://search.kvasir.no/query?q=attac&pg=q&what=news>

BLI MEDLEM

Bli medlem i Attac: medlem@attac.no

Ønsker du å gi støtte til Attac?: www.attac.no/kontakt/1123834314

Norad

Nyhetsbrevet er produsert
med støtte fra Norad.

Ønsker du å melde deg av nyhetsbrevet kan du gjøre det til: medlem@attac.no